

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการติดเชื้อไวรัส
ตับอักเสบบี ในเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย

ชื่อผู้เขียน

นางสาว บุญญรัตน์ รัตนประภา

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ พูนทรัพย์	โสภารัตน์	ประธานกรรมการ
อาจารย์ จิตตาภรณ์	จิตรีเชื้อ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิลาวัลย์	เสนารัตน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงพยอม	ปัญญา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฎุภาพร	เม่งอำพัน	กรรมการ

บทคัดย่อ

เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อไวรัสตับอักเสบบี จากการปฏิบัติงานได้ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุก การกระจาย และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ในเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัย ประชากรในการศึกษานี้เป็นเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลศรีสังวรสุโขทัยที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีโอกาสสัมผัสกับเลือดหรือสารคัดหลั่ง ที่ได้รับการตรวจเลือดหาเชื้อและภูมิต้านทานต่อเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ตามโครงการตรวจสุขภาพประจำปี พ.ศ. 2540 จำนวน 118 ราย ประกอบด้วยประชากรกลุ่มเก่า คือประชากรที่เคยได้รับการตรวจเลือดหาเชื้อและภูมิต้านทานต่อเชื้อไวรัสตับอักเสบบี แต่ไม่พบการติดเชื้อจำนวน 62 ราย และประชากรกลุ่มใหม่ คือประชากรที่ไม่เคยได้รับการตรวจเลือดจำนวน 56 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

แบบบันทึกผลการตรวจเลือด และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หากความเที่ยงตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ 0.808 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์และฟิชเชอร์ เอคแซค

ผลการศึกษาพบว่าประชากรติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี 30 ราย คิดเป็นอัตราความชุกของการติดเชื้อร้อยละ 25.42 โดยในประชากรกลุ่มเก่าติดเชื้อ 12 ราย คิดเป็นอัตราอุบัติการณ์ของการติดเชื้อ 19.35 ราย ต่อประชากรกลุ่มเก่า 100 ราย อัตราอุบัติการณ์ของการติดเชื้อสูงสุดพบในเพศหญิง ผู้ที่มีสถานภาพสมรสหย่าหรือหม้าย กลุ่มอายุ 20-29 ปี ระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 4 ปี และตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ส่วนประชากรกลุ่มใหม่ติดเชื้อ 18 ราย คิดเป็นอัตราความชุกของการติดเชื้อร้อยละ 32.14 อัตราความชุกของการติดเชื้อสูงสุดพบในเพศชาย ผู้ที่มีสถานภาพสมรสหย่าหรือหม้าย กลุ่มอายุ 40 ปี ขึ้นไป ระยะเวลาปฏิบัติงานตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไป และตำแหน่งทันตแพทย์ ประชากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีโอกาสสัมผัสกับเลือดหรือสารคัดหลั่งน้อยติดเชื้อสูงกว่าประชากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีโอกาสสัมผัสกับเลือดหรือสารคัดหลั่งมากในประชากรทั้ง 2 กลุ่ม

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ในประชากรกลุ่มเก่า คือ อายุ ระยะเวลาปฏิบัติงานและการสัมผัสกับเลือดหรือสารคัดหลั่งขณะปฏิบัติงาน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในประชากรกลุ่มใหม่คือ อายุและระยะเวลาปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนการสัมผัสกับเลือดหรือสารคัดหลั่งขณะปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ส่วนปัจจัยด้านเพศ หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน บุคคลในครอบครัว เป็นโรคตับอักเสบบี การทำฟัน การได้รับการผ่าตัด การมีเพศสัมพันธ์ การเจาะหู การได้รับวัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบีจากเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ในประชากรทั้ง 2 กลุ่ม

จากการศึกษานี้พบว่าปัจจัยเสี่ยงของการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ที่สามารถป้องกันได้ คือ การสัมผัสกับเลือดหรือสารคัดหลั่ง ดังนั้นโรงพยาบาลควรมีการจัดหาอุปกรณ์ในการป้องกันการสัมผัสกับเลือดหรือสารคัดหลั่งขณะปฏิบัติงาน จัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการสัมผัสกับเลือดและสารคัดหลั่ง และมีการให้ภูมิคุ้มกันป้องกันการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีโอกาสสัมผัสกับเลือดหรือสารคัดหลั่ง

Thesis Title Relationship Between Selected Factors and Viral Hepatitis B Infection among Hospital Personnel at Srisangvorn Sukothai Hospital

Author Miss Boonyarat Ratanaprapa

M.N.S. Infection Control Nursing

Examining Committee:

Associate Prof. Poonsap	Soparat	Chairman
Lecturer Jittaporn	Chitreecheur	Member
Assistant Prof. Wilawan	Senaratana	Member
Assistant Prof. Dr.Paungpayom	Panya	Member
Assistant Prof. Yupaporn	Mengumphun	Member

Abstract

Hospital personnel have a high risk of hepatitis B infection. This descriptive study aims to determine the prevalence and distribution of hepatitis B infection and the relationship between selected factors and hepatitis B infection among personnel of Srisangvorn Sukothai hospital. The population consists of 118 Srisangvorn Sukothai hospital personnel who work in exposure to blood and body fluids. All had blood screening for hepatitis B infection in the 1997 annual health project. The population consists of 62 old group of hospital personnel who had been tested negative for antigen and antibody of hepatitis B virus and 56 new group of hospital personnel who were tested for the first time. The research instruments used for data collection developed by researcher were blood record forms and self-administered questionnaires about selected factors of hepatitis B infection. The questionnaire was tested for content validity by experts, the interrater agreement of

the questionnaire was 0.808. The data was analysed by using descriptive statistics, Chi square test and Fisher's exact test

The results of the study revealed that: 30 of the hospital personnel were infected with hepatitis B virus. The prevalence rate of hepatitis B infection was 25.42 percent. There were 12 old group hospital personnel who were infected and the incidence rate of hepatitis B infection was 19.35 cases per 100 old group hospital personnel. The highest incidence rate was found in following groups: female, widow or divorce status, 20-29 years age group, duration of work was 4 years or below, and position of registered nurse. There were 18 new group hospital personnel who were infected and the prevalence rate of hepatitis B infection was 32.14 percent. The highest prevalence rate was found in the following groups: male, widow or divorce status, aged from 40 year and above, 20 years or more duration of work, and position of dentist. The personnel who worked in low exposure blood and body fluids area had higher infection rate than personnel who worked in high exposure area in both groups.

There were statistically significant relationships between hepatitis B infection in old group hospital personnel and age, duration of work and exposure to blood and body fluids while working at level of 0.05. In new group hospital personnel age and duration of work have a relationship with hepatitis B infection at level of 0.05 and there were no statistically significant relationships between hepatitis B infection and exposure to blood and body fluids while working. There were no statistically significant relationships between hepatitis B infection and sex, department, history of hepatitis B in family, history of dental treatment, history of operation, sexual intercourse, ear piercing and previous hepatitis B vaccination in both groups.

The risk of hepatitis B infection can be prevented by prevention of blood and body fluids exposure. The hospital should provide sufficient universal precautions instruments, education of hospital personnel about blood and body fluids precautions and hepatitis B immunization to hospital personnel who work in high risk area.